

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. mevrouw M. Verhoev,
Griffier van de commissie voor
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

POSTADRES
Postbus 2510
3500 GM Utrecht
BEZOEKADRES
Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht
TELEFOON
030 751 1700
FAX
030 751 1709
INTERNET
www.cnvconnectief.nl
E-MAIL
cnvinfo@cnv.nl

AFDELING

Bestuur

DOORKIESNUMMER

030 751 1710

E-MAIL

secretariaatconnectief@cnv.nl

PLAATS

Utrecht

DATUM

21 september 2023

ONS KENMERK

DW/jg/mg/041

UW KENMERK

-

BETREFT

Oproep technisch debat Schaarste Schuurt

Geachte mevrouw Verhoev,

Voor het commissiedebat over het onderwijsraadadvies Schaarste Schuurt wil ik de commissieleden oproepen om een technisch debat te organiseren met de Onderwijsraad en gehoor te geven aan de oproep van het advies Schaarste Schuurt. Er zijn structurele oplossingen nodig in het innovatief organiseren van het onderwijs. Als je dat doet, doe het dan goed. De onderwijsraad formuleert dat als volgt: *"De handelingsopties die de raad hier bespreekt, vragen doordenking en tijd om ze (goed) te kunnen inzetten. Denk aan handelingsopties rondom de wettelijke eisen, zoals de landelijke einddoelen en niveaus. Bovendien verschillen de problemen rondom de lerarentekorten te veel per regio, bestuur en school om kant-en-klare oplossingen te presenteren"*. In onze samenwerking met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op dit thema zien wij vooral de wens voor snelle oplossingen. In deze brief wil ik u vragen om vanuit het Parlement aan te sturen op de ruimte voor het onderzoeken van een structurele aanpak voor leerlingen en onderwijspersoneel.

Visie CNV op Schaarste Schuurt

In het advies van de onderwijsraad las ik veel bevestiging. Maar ik zal dit onderdeel van mijn brief eindigen met een verschil in visie: de grootte van de baan van leraren.

BANKREKENING

NLI6RABO0301844755

Bij beantwoording ons kenmerk vermelden a.u.b.

Bevestiging

In de eerste plaats herken ik het dilemma van onderwijstijd voor leerlingen. Wat CNV betreft volstaat het niet langer om te constateren dat onderwijstijd niet naar beneden kan omdat ons systeem teveel afwijkt van andere landen. Onder leerlingen en studenten neemt prestatiedruk toe. Zij maken vaak langere schoolweken dan hun ouders werken. Dat tieners lijden aan burn-out en dat ons onderwijssysteem daaraan bijdraagt betekent voor mij dat er gekeken móet worden naar het **verlagen van onderwijstijd**.

Ook het **vollopen van het curriculum** is een herkenbare constatering. *“Bij maatschappelijke kwesties is de reflex al snel dat het onderwijs moet bijdragen aan de oplossing – zeker ook vanuit de politiek. Denk aan lessen over gezonde voeding om obesitas tegen te gaan, financiële educatie, aandacht voor radicalisering, en inspanningen in het kader van armoedebeleid. Ook wordt van scholen verwacht dat ze leerlingen stimuleren mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten in de buurt. Ouders hebben ook aanvullende verwachtingen. Bijvoorbeeld dat de school leerlingen onderwijs geeft op het gebied van mindfulness, filosofie en programmeren.”*

Als laatste ziet CNV dat bij innovatieve samenwerkingsvormen gekeken moet worden naar de samenwerking **tussen bevoegde leraren en een didactisch team** met specialisten, onderwijsassistenten en ander ondersteunend personeel zoals ook de Onderwijsraad constateert.

Vershil

Waar de inzichten van CNV verschillen met de Onderwijsraad is dat deze oplossingen, mede vanwege de tekorten, primair moeten leiden tot een verbetering voor leerlingen. *“Beperking van het onderwijsaanbod op school om een lerarentekort op te vangen, werkt alleen als ook de onderwijstijd voor leerlingen omlaag gaat. De lestijd voor leraren blijft hetzelfde, of daalt in elk geval veel minder, zodat in het (beperkte) onderwijsaanbod kan worden voorzien met het beschikbare aantal leraren.”* In het onderwijs is de stelregel: als je 5 volle dagen wil werken, neem dan een baan van 0.8 FTE. **Ik geloof dat wij moeten zoeken naar een systeem waar de baan van leraren én de werkweek van leerlingen behapbaar is.** De onderwijsraad geeft hier mijns inziens zelf de oplossing. Namelijk door de verschillende sporen in haar advies aan elkaar te verbinden: verlaging van onderwijstijd en innovatieve samenwerking binnen een didactisch team. **De crux daarbij zit in de definitie van onderwijstijd.** Door deze te splitsen in onderwijstijd en schooltijd kan naar een oplossing voor beide doelgroepen gezocht worden:

- Onderwijstijd moet gegeven worden door bevoegde leraren.
- In volgelopen curricula moet gekeken worden welke delen van het onderwijs tot de primaire taak van het onderwijs behoren. Dat deel moet belegd worden bij bevoegde leraren.
- De door de Onderwijsraad beschreven onderdelen van het curriculum die bij het onderwijs terecht zijn gekomen door de druk van maatschappelijke dilemma's moet schooltijd worden. Daarin leren leerlingen wel, maar noem dat niet de kern van ons onderwijs.
- Binnen schooltijd kunnen andersoortige professionals ingezet worden. Door naast onderwijstijd ook cultuurtijd, etenstijd, sporttijd, schooltuintjestijd, etc. te introduceren naast de onderwijstijd, krijgen kinderen een rijk aanbod. Ook wordt aan de vele wensen van de politiek voldaan, zonder dat dit meteen tot meer druk op het onderwijs leidt. Maar er kan ook gedacht worden een samenwerking met de gemeente waardoor leerlingen overdag kunnen sporten of naar hun muzieklessen in plaats van dat dit in de avonden en weekenden moet.
- Op deze manier blijft de 5-daagse schoolweek gegarandeerd en komt er ruimte vrij in de baan van leraren om zich bezig te houden met lesgebonden taken, lesvoorbereiding en professionalisering. Maar ook voor een privé balans zoals mantelzorgtaken, het eigen gezin, etc.
- Bovenstaande neemt niet weg dat er gekeken moeten worden naar de pijnlijke keuze om het curriculum af te slanken als onderwijstijd naar beneden gaat. Ik stel niet voor om het onderwijs zo te organiseren dat alles kan maar met minder werkdruk voor leraar en leerling/student.

Hoe werkt CNV al aan de uitwerking en waar stukt het in praktijk

Binnen het [werkplan met beide ministers](#) hebben de sociale partners een voorstel ingediend voor **een pilot onderwijstijd in het voortgezet onderwijs**. Zo kan onderzocht worden wat 'afslanken van curricula' en 'wat moet je doen in de vrijgekomen tijd' betekent. Voor die invulling heb ik in deze brief voorbeelden genoemd, maar in pilots kan op basis van lokale/regionale behoefte naar een passende uitwerking gezocht worden. Een hindernis is dat voor het ministerie de splitsing in onderwijstijd en schooltijd niet wil overnemen. **Trajecten waar wetwijzigingen uit voortkomen zijn een no-go**. Dat maakt dat de voorgestelde pilot rondom compromissen is opgesteld. Maar belangrijker: een vergelijkbare pilot in het primair onderwijs, waar minder ruimte in wetgeving rondom onderwijstijd is, mag niet besproken

worden. Voor de sector PO liggen de gesprekken in het kader van het werkplan rondom onderwijstijd met de ministers daarom al een half jaar stil, ongeacht de urgentie van de tekorten.

Verzoek aan De Kamer

CNV heeft samen met de sociale partners de bal opgepakt om met de onderwijsministers te werken aan oplossingen. In het verlengde van het rapport Schaarste Schuurt ligt wat ons betreft een oplossingsrichting, géén vastgelegde routekaart. **Een technische briefing op 3 oktober met de Onderwijsraad is wat mij betreft dus zeer gewenst.** Ik wil u vragen om vanuit het parlement, samen met ons, aan te sturen op de mogelijkheid om onderwijstijd anders in te richten. Dat betekent een ondersteuning van dit belangrijke advies in de oproep voor doordinking, tijd en de aanpassing van wettelijke eisen. Mijn verzoek is echter óók dat u dat advies koppelt aan hoe er gewerkt wordt aan het werkplan met het ministerie.

Met vriendelijke groeten,

D.P.J. Woestenberg
Sectorvoorzitter Onderwijs